

C/ Nou del teatre, 16

17004 - GIRONA

Tel. 972 22 50 44

www.cinematruffaut.girona.cat

a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA

PUAN

Argentina, 2023

Direcció: María Alché,

Benjamín Naishtat

Guió: María Alché, Benjamín

Naishtat

Intèrprets: Leonardo

Sbaraglia, Marcelo Subiotto,

Julieta Zylberberg

Durada: 111 min

Gènere: comèdia dramàtica

Idioma: castellà

Data d'estrena: 27/03/2024

La Filosofia com un lloc de resistència i dignitat

Les imatges de la concentració, fortament reprimides per la policia, que va tenir lloc dies enrere a l'entorn del cinema Gaumont, de Buenos Aires, mostren la participació de Leonardo Sbaraglia en la defensa del cinema argentí, amenaçat per la política del govern de Javier Milei: un comunicat oficial ha anunciat el pràctic desmantellament de l'Institut Nacional de Cine y Artes Audiovisuales (INCAA) acusant-lo de malgastar diners públics (com si no es tractés d'una inversió destinada a la gent d'un sector que ho retorna a la societat amb una aportació cultural) i, amb una demagògia infame, concloent que "s'han acabat els temps dels festivals de cinema mentre milers de nens morien de fam". L'actor no només va manifestar-se en contra d'unes retallades que poden acabar amb la diversitat d'una cinematografia, a vegades tan audaç i imaginativa, sinó que també duia un cartell en solidaritat amb Tèlam, l'agència de notícies estatal que la panda de Milei, actuant en contra de la llibertat d'expressió i la pluralitat informativa, acaba de clausurar. El cas és que la presència de Sbaraglia en l'esmentada concentració pot fer pensar en una seqüència de *Puan* en què el personatge interpretat per l'actor participa en una protesta contra la manca de finançament de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Buenos Aires. Si la pel·lícula, escrita i dirigida per Maria Alché i Benjamin Naischat, és una defensa de la universitat pública feta amb la consciència que perillava realment a l'Argentina, es pot veure com una premonició d'un desastre encara més gran: com d'altres, l'esmentada facultat, que ja subsistia en la precarietat, ha patit una retallada del 70 per cent i, segons han declarat els directors

de *Puan* recentment a Barcelona, és possible que hagi de tancar el maig vinent.

Podria seguir amb l'actualitat de l'Argentina, en què Javier Milei ha tingut de nou la indecència de blanquejar la dictadura militar amb un discurs pronunciat l'endemà d'una manifestació multitudinària (400.000 persones) a Buenos Aires a favor dels Drets Humans i en memòria de les víctimes del règim criminal instaurat amb el cop d'estat que va tenir lloc feia justament 48 anys. Però, com és degut, em concentraré en *Puan* sense deixar de dir abans que, amb la seva projecció, el cinema Truffaut se solidaritza amb la gent del cinema argentí, amb la d'altres sectors de la Cultura objecte de retallades i censurens, i amb la resta que es resisteix al desmantellament d'un Estat i, així, de les seves prestacions públiques. El cas és que *Puan* és el nom del carrer de Buenos Aires on s'ubica la facultat de Filosofia i Lletres (per això, a més de "Filo", també se l'anomena "Puan") que el film converteix en l'escenari de la disputa entre dos professors per una càtedra de Filosofia Política. Això, però, en principi, com a línia argumental, perquè l'important és una altra cosa.

Podria considerar-se que el protagonista, o aquell sobre el qual gira el relat, és Marcelo Pena, que, amb una actitud una mica apagada, a vegades sembla acordat amb el seu cognom. En tot cas, interpretat de manera esplèndida per Marcelo Subiotto, és un home en crisi encara que no se n'hagi adonat trobant-se immers en la rutina de la seva dedicació a la universitat mentre que no s'ocupa gaire del seu fill i amb la seva dona duen

vides força separades. Alguna cosa trontolla quan, davant de la mort sobtada d'un catedràtic del qual era deixeble, sembla destinat a ocupar la plaça del difunt, però apareix un altre professor que, amb el desig de tornar d'Alemanya havent-hi fet una carrera acadèmica amb la qual llueix, també hi opta de manera inesperada. Aquest altre professor, Rafael Sujarchuk/Leonardo Sbaraglia, és seductor i carismàtic, maneja amb habilitat les xarxes socials i en la seva vida privada, que té una ressonància pública, manté una relació amb una actriu de moda. Marcelo ni vol ni segurament podria ser un professor enlluernador i s'aferra a la seva manera d'explicar l'oposició entre les visions de la humanitat (amb les seves conseqüències polítiques) de Rousseau i de Hobbes.

Aquesta confrontació s'inscriu dins d'una comèdia amb una vocació popular que, tot i que impregnada d'una certa amargor, inclou situacions que volen ser francament humorístiques, a vegades escatològiques, com ara quan Marcelo no sap què fer amb els seus pantalons amb una caca de nadó enganxada. En tot cas, la confrontació podria desenvolupar-se d'una manera que es prengüés partit per un dels contendents. No és així. Sujarchuk pot ser pedant, presumit, egocèntric, potser una mica arribista, però s'evita la seva ridiculització i, en el moment en què fa una lliçó, desplega un discurs filosòfic que apel·la a Spinoza per combatre la por amb la potència de vida d'una alegria que ha de ser col·lectiva. Una idea que, al capdavall, inspira l'esperit de resistència amb què la gent de Filo o de Puan protesta contra un estat de les coses (l'abandó de l'educació pública i de la Cultura en l'imperi d'un liberalisme econòmic en què tot ha de ser materialment rendible) que va més enllà d'una situació en què els professors i altres treballadors de la institució no saben si cobrarà a finals de mes. És així que, afortunadament i en desacord amb aquell cinisme tan sovintejat que es complau en la dolenteria humana a través de gelosies i rivalitats, no es deriva cap a una guerra entre els professors antagonistes. Hi ha un xoc de personalitats i d'estils, també alguns equívocs. Però allò que importa es vindicar la Filosofia com un lloc de resistència i dignitat. I que el seu ensenyament sigui per aportar alguna cosa humana vertaderament útil (en contra, precisament, de l'utilitarisme) a la societat. Recuperant, o potser descobrint, el seu lloc dins de la col·lectivitat, Marcelo experimenta una transformació i, potser, redefineix el sentit de la seva vida. En tot cas, en un centre a les altures de La Paz on havia desestimat

anar, és capaç, finalment, de cantar un tango que se li resistia, encara que ho sigui sobre un desamor acordat amb la boira sobre unes aigües fosques: *Niebla del riachuelo, amarrado al recuerdo, te sigo esperando*.

Imma Merino Serrat
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona